

Veliki potkovnjak

Greater Horseshoe Bat, *Rhinolophus ferrumequinum* (Schreber, 1774)

Autori teksta: Draško Holcer i Nikola Tvrtković

Porodica: Rhinolophidae, šišmiši potkovnjaci, horseshoe bats

Globalna kategorija ugroženosti: NT

Regionalna kategorija ugroženosti: NT

Udio u globalnoj populaciji: I

 Razlozi potencijalne ugroženosti: U Europi je bio zabilježen osjetan pad brojnosti između 1960. i 1980. godine, vjerojatno zbog klimatskih promjena, ali i upotrebe insekticida te uznemirivanja kolonija u špiljama i gubitka skloništa u potkrovljima (Ransome 1999). Stanje populacije u Hrvatskoj još je nepoznato, no nije opažen zamjetan trend pada brojnosti u poznatim kolonijama. IUCN razlozi ugroženosti: 1.4; 5.1; 10

 Postojeća zakonska zaštita: Vrsta je zaštićena prema Zakonu o zaštiti prirode RH, a nalazi se i na Dodacima II. i IV. Habitats Directive, Dodatku II. Bernske konvencije i Dodatku II. Bonske konvencije.

Predložene mjere zaštite: U skladu s Akcijskim planom za zaštitu velikog potkovnjaka u Europi (Ransome & Hutson 2000), koji su prihvatile članice Europske zajednice, a postao je za Hrvatsku obveza iz EUROBATS-a, treba nastaviti kartiranje ljetnih i zimskih kolonija i utvrđivanje njihove brojnosti koje je prekinuto godine 2002., te početi utvrđivati područja staništa pogodnih za prehranu, kao i vrjednovanje njihova stanja. Istovremeno treba zaštititi veće ljetne kolonije i područja njihove aktivnosti, kao i znatnije zimske kolonije. S obzirom na broj poznatih kolonija, veliki potkovnjak bi mogao biti prva vrsta šišmiša u Hrvatskoj na kojoj će se započeti pratiti stanje brojnosti kolonija u špiljama, jer će rezultati biti značajni za procjenu trenda promjena stanja populacija. IUCN mjere zaštite: 3.2; 3.4; 3.9; 4.4

 Rasprostranjenost: Umjereno i mediteransko palearktičko područje od Engleske do Japana, sjeverozapadna Afrika (Ransome 1999). Nađen je u čitavoj Hrvatskoj, ali je češći u mediteranskom području, uključujući i većinu jadranskih otoka. Sada se brojnost velikog potkovnjaka u Hrvatskoj procjenjuje na oko 35.000 jedinka (Tvrtković i ost. 2001), a procjena se temelji na ukupno prebrojenih

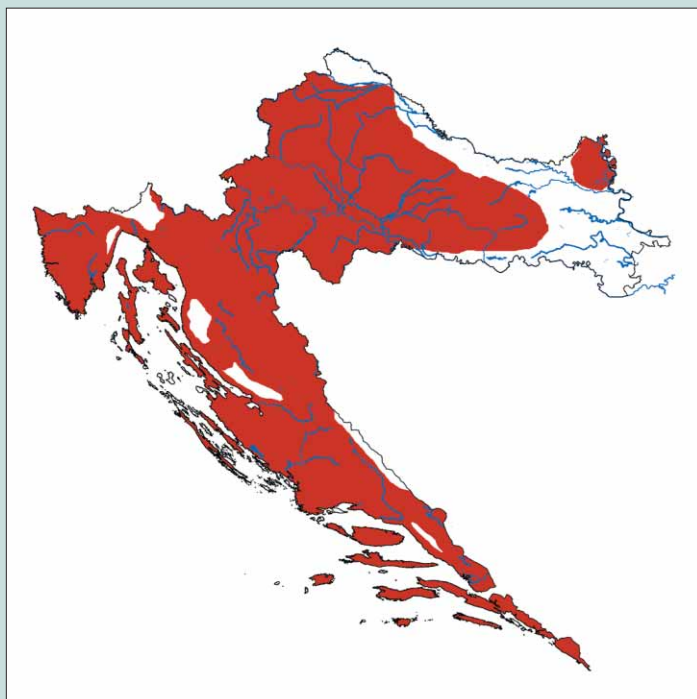
3250 jedinka u porodijskim kolonijama. Poznato je desetak ljetnih kolonija, svaka s prosječno oko 150 jedinka, i nekoliko zimskih kolonija, s prosječno oko 400 jedinka.

Ekologija: Čest u nizinskom i brdskom pojasu, u područjima s listopadnim šumarcima, s pašnjacima (Ransome 1999), ali i garizima i makijom. Lovi veće kornjaše i veće noćne leptire na livadama,

Sl. 53. Veliki potkovnjak / Greater horseshoe bat (*Rhinolophus ferrumequinum*). SNIMIO: D. PELIĆ

Sl. 54 Rasprostranjenost velikog potkovnjaka / Distribution of the Greater horseshoe bat

grmlju, rubovima šuma i šumskim čistinama. Ljetne kolonije su mu na tavanima i u špiljama. Za zimovanja mijenja lokacije u istoj špilji, a dogodi se da tijekom jedne zime boravi i u različitim špiljama. Zabilježene su migracije između ljetnih i zimskih kolonija udaljene do 180 km, prosječno 20–30 km (Ransome 1999).

PHYSIS Palaearctic Database staništa: 31; 32; 38; 41.2; 41.7; 41.8; 65.22; 65.32; 86

Habitats Directive staništa: 8310; 9160; 91F0; 91G0; 91H0; 91K0; 91L0; 9260; 9340